

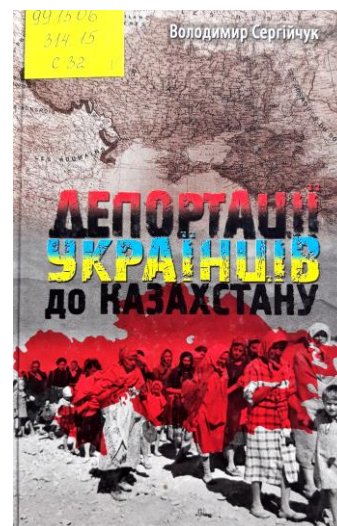

НОВІ НАДХОДЖЕННЯ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОУНБ БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД ІСТОРИЧНА ЛІТЕРАТУРА

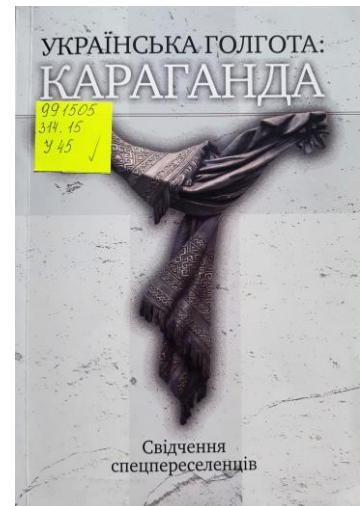
Література, що запропонована для ознайомлення в черговому огляді нових надходжень, продовжує відкривати трагічні сторінки історії українського народу і, на превеликий жаль, висвітлює також сумні події, що відбуваються в сучасній Україні і свідчать про те, що визвольна боротьба українського народу за незалежність триває.

Переселення українців на нові землі протягом багатьох століть (XVI-XVIII), як правило, викликалося потребою використати їхній хліборобський талант для освоєння родючих перелогів. Але не тільки за цей «талант» імперська Росія відсилає українців далі на схід, а й спокутувати свою волелюбність. Книга 991506 314.15 С32 Сергійчук, В. Депортації українців до Казахстану / В. Сергійчук ; Володимир Сергійчук. - Вишгород : ПП Сергійчук М. І., 2017. - 288 с. : іл. простежує цей шлях, починаючи з українських козаків після придушення в 1768 р. народно-визвольного повстання, що увійшло в історію під назвою Коліївщина. Царське самодержавство продовжувало відправляти в казахські степи й невольників, які були засуджені за участь у революційних подіях 1905 р. З початком Першої світової війни імперська Росія стала висилати сюди не тільки наших співвітчизників - військовополонених, що воювали в австро-угорській армії, а й масово депортувала із найзахідніших теренів українського розселення - Галичини, Холмщини, Підляшшя, Берестейщини, Волині - тисячі родин хліборобів, інтелігенції, учнівської молоді. У 1930-ті пройшли цей шлях до Казахстану багато сімей заможних українських хліборобів як «саботажники хлібозаготівель». Навесні 1941 р. з УРСР продовжували вивозити ворожі для більшовицької влади елементи з Галичини й Волині, Чернівецької й Ізмаїльської областей. А після звільнення України від гітлерівських загарбників розпочалися регулярні депортації родин вояків УПА й націоналістичного підпілля.

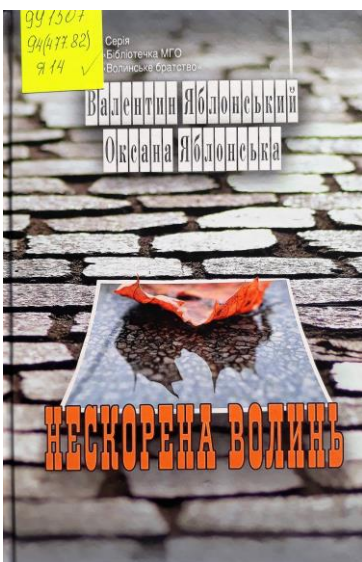

Депортації (масове примусове переселення) українців із Західної України до Сибіру і Казахстану відбувалися з початку радянської окупації 1939 р. і аж до

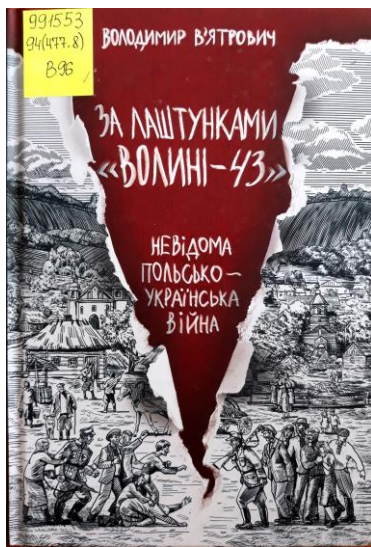
смерті Сталіна, до 1953 р. Свідчення людей, які пережили все це, їхніх дітей, які розповідають про своє життя на чужині, зібрані в книзі: **991505 314.15 У45 Українська голгота: Караганда : свідчення спецпереселенців / Пасторально-міграц. від. УГКЦ, Укр. Греко-Католицька Церква в Казахстані ; [відп. за вип. о. В. Говера]. - Львів : Колесо, 2017. - 208 с. : фото.** Репресій зазнали священники Української Греко-Католицької Церкви, родини активних повстанців ОУН-УПА. Їх використовували як безоплатну робочу силу у вугільній промисловості ГУЛАГу МВС СРСР. «...на Великдень колона дівчат йшла на роботу в нічну зміну, а хлопці поверталися з роботи. Дівчата ще здалеку привітались: «Христос Воскрес, хлопці!» Хлопці, як годиться, відповіли: «Воістину Воскрес!». В ту мить конвой відкрив вогонь по колоні. 16 чоловік полягло відразу, а 10 було поранено» - зі спогадів Івана Карпінського, 1932 р. н., якому дивом вдалося вижити, коли радянські війська НКВС у березні 1944 р. вбили його рідних і спалили його село Люблинець Новий Любачівського повіту, а 1953 р. він був спійманий чекістом із книжкою М. С. Грушевського «Історія» і засуджений, як «зрадник батьківщини, терорист і диверсант», на 25 років дальніх таборів і п'ять років позбавлення в правах. Іван Карпінський був серед тих, хто не стерпів знущання табірного начальства і став учасником Кенгірського повстання 16 травня 1954 р. (с. Кенгір, Карагандинська обл., Казахстан, особливий концтабір «Степлаг»).

Без розуміння історії неможливо знайти порозуміння між народами. А в історії українського народу були різні сторінки відносин з іншими народами, зокрема, стосунки з поляками, в основі яких лежить імперське минуле кожного. Монографія **991507 94(477.82) Я14 Яблонський, В. А. Нескорена Волинь : монографія/ В. А. Яблонський, О. В. Яблонська. - К. : [Український пріоритет], 2017. - 336 с. : іл. - Бібліогр.: с. 310-333 (328 назв.)** є своєрідним екскурсом в історію українсько-польських взаємин, які сягають ще часів першої хвилі польської колонізації Русі, загарбання у XIV ст. Польщею Галицько-Волинського князівства, а також захоплення шляхетською Польщею Волині (після Люблінської унії 1569 р.) і створення Волинського воєводства. Автори книги простежують історію Волині і за часів Першої світової війни, і доби УНР і, нарешті, в публіцистичній формі на основі історичних джерел, офіційних видань, матеріалів друкованих та електронних ЗМІ й особистих даних висвітлюють тему, яка набула останнім часом загрозливого характеру для взаємовідносин між Україною і Польщею, -

польсько-українське протистояння під час Другої світової війни, відоме під назвою Волинська трагедія (1943 р.), в контексті 100-річчя Української революції та 75-річчя виникнення УПА. Видання може використовуватися як посібник у навчально-виховній роботі з молоддю.

Книга 991553 94(477.8) В96 В'ятрович, В. М. За лаштунками "Волині-43". Невідома польсько-українська війна / В. М. В'ятрович ; Володимир В'ятрович ; Центр досліджень визвольного руху. - К. : Клуб Сімейного Дозвілля, 2017. - 304 с. : іл. історика і публіциста, дослідника українського визвольного руху, голови Українського інституту національної пам'яті Володимира В'ятровича - чи не перша спроба науково-популярного викладання історії польсько-українського конфлікту середини минулого століття. Автор пропонує поглянути на події 1942-1944 рр. на Волині, Холмщині в контексті історії двох народів до, під час та після Другої світової війни. В

основу дослідження покладено документи головних учасників протистояння - польського та українського підпільних рухів, Армії Крайової та Української Повстанської Армії, більшість із цих матеріалів до того були невідомі загалу істориків. Поновлена актуалізація сьогодні на політичному рівні питання «Волині-43» вилилася в посиленні активності в Польщі різного роду сучасних ультраправих середовищ, зокрема, підтримуваних Росією, діяльність яких проявлялася в плюндруванні українських могил на польській території у березні-травні 2014 р. Саме вшануванням пам'яті «жертв геноциду на Волині» прикривають свої антиукраїнські дії різного роду націоналістичні угруповання в Польщі. На жаль, ці погляди знайшли законодавчу підтримку у прийнятій 22 липня 2016 р. Сеймом Республіки Польща постанові «Про вшанування жертв геноциду, вчиненого українськими націоналістами щодо громадян Другої Речі Посполитої в 1943-1945 рр.» Тому дуже важливо знайти порозуміння, розставити правильні акценти в історії українського і польського народів. Читач отримає можливість сформулювати власну думку про події не на основі медійних повідомлень чи політичних спекуляцій, а за допомогою фактів і документів, аналізу сучасних політичних та інформаційних компаній.

«Країна доти не стане повністю демократичною, доки не забезпечена можливість кожного жителя об'єктивно дізнатися про елементи своєї історії» (Рекомендація № R (2000) 13 Комітету міністрів Ради Європи країнам-членам стосовно європейської політики доступу до архівів). «Забезпечити, щоб українська влада зробила архіви колишніх комуністичних секретних служб доступними для суспільства, оскільки це є основним для успішного національного примирення, зокрема, з урахуванням жорстокостей, що мали місце в ХХ столітті» (Резолюція Європарламенту від 1 груд. 2011 р.).

спогадів про них до загальнонаціонального нарративу Революції Гідності. «Що тоді дуже вразило, і це дуже ідеологічно зіграло проти влади: поширилася чутка, що вперше з часів монголо-татарської навали київські собори дзвонили у дзвони, сповіщаючи про небезпеку. І вперше стіни собору прихистили людей від тієї небезпеки. Коли автобуси з «Беркутом» почали під'їжджати під Михайлівський собор, священики запустили всіх усередину, зачинили ворота і почали дзвонити у дзвони» (із спогадів запоріжанина Андрія Рибальченка, який 29 листопада 2013 р. був на Майдані у Києві). Книга покликана сприяти збереженню пам'яті про Євромайдан та його учасників.

Збірник **986688 63.3(4Укр)7 У75 Усна історія російсько-української війни (2014-2015 роки). Вип. 1 / Укр. ін-т нац. пам'яті [та ін. ; відп. ред. В. Мороко]. - К. : К. І. С., 2015. - 176 с. : іл.,** що розпочав серію під загальною назвою, містить результати опитувань учасників війни на сході України 2014-2015 рр. дослідниками історичного факультету Запорізького національного університету. До цього випуску увійшли спогади бійців 79-ї та 55-ї бригад Збройних сил України, військовослужбовців Національної гвардії України, представників запорізької Служби з надзвичайних ситуацій та волонтерів. Інтерв'ю доповнено фотографіями та картами зони бойових дій.

На початку кожного інтерв'ю наводяться короткі біографічні відомості про респондента. Редактори з повагою поставилися до небажання більшості опитуваних вказувати власні прізвища в друкованій версії, що сприяло більшій відвертості. Десантник В'ячеслав з Енергодару, що вже став легендою в Запоріжжі, розповів про власний шлях від перших днів війни до переддня іловайського оточення. Артилерист Едуард також зосередився на перших місяцях військового конфлікту та на тому, як війна впливає на людину. Колишні майданівець Михайло та ВВ-шник Віталій розказали про перипетії війни для військовослужбовців Національної гвардії України.

До другого випуску серії **986694 63.3(4Укр)7 У75 Усна історія російсько-української війни (2014-2016 роки). Вип. 2. 55-а окрема артилерійська бригада / Укр. ін-т нац. пам'яті [та ін. ; відп. ред. В. Мороко]. - К. : К. І. С., 2016. - 464 с. : іл.** увійшли спогади бійців 55-ї окремої бригади імені генерал-полковника Василя Петрова - найбільшого з'єднання, що базується на території м. Запоріжжя. Розкривається специфіка участі у війні артилерійських підрозділів. Зосередившись на досвіді артилеристів, упорядники збірника хотіли

показати місце «богів війни» у стримуванні російської агресії. Значний вплив мала обставина, що службу в бригаді несуть, у першу чергу, мешканці Запорізького краю - артилеристи з «Уральських казарм». Допомога командування бригади дозволила опитати більшість військових, що брали участь у знаменитих боях за Донецький аеропорт. Відтак, ця обставина є своєрідним «дзеркалом» настроїв та характеру запоріжців. Тож в усних історіях військовослужбовців уважний читач знайде відповідь на питання, чому Запоріжжя змогло встояти перед першою хвилею наступу «руського міра» навесні 2014 року. Завершується випуск короткими біографіями загиблих героїв 55-ої артбригади, які віддали своє життя за свободу рідної землі.

Третій випуск проекту **991539 355.4 У75 Усна історія російсько-української війни (2014-2016 роки). Вип. 3 / Укр. ін-т нац. пам'яті [та ін. ; відп. ред. В. Мороко]. - К. : К.І.С., 2017. - 200 с. : іл. містить інтерв'ю людей, які належать до різних цільових груп. Спогади військовослужбовців ЗСУ доповнено розповідями учасників волонтерського руху, а також переселенців з Донбасу. Що може дати запропонована книга вдумливому читачеві? Її укладачі залишилися вірними заповіді «показувати історію, як вона є», тож шукати у її тексті сенсації чи карколомні сюжети не варто. Цей збірник, як і вся серія, - квінтесенція «окопної правди» людей, що ризикують власним життям на сході України. Саме завдяки таким людям наша країна має шанс на мирне і щасливе майбутнє.**

Ознайомитися з новими надходженнями в повному обсязі можна в Електронному каталозі нашої бібліотеки: <http://zounb.zp.ua/search/> або завітати до нас за адресою: м. Запоріжжя, пр. Соборний, 142.

*Підготувала Людмила Подлеп'ян
Відділ наукової інформації та бібліографії*